

ונחלה בעולם הזה להשתמש בו, ויבזמן שהוא יטל מכלם את המלכות וכלה תהיה שלו, שפתיב והיתה לה' המלוכה, לו לבדו, שפתיב (וכריה יד) והיה ה' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד.

ויהי אף יצא יצא יעקב וגו'. רפי שמעון אמר, אף יצא יצא - שתי היציאות הללו למה? אלא אחת של השכינה, ואחת של יעקב. שהנה כשנכנס יעקב, השכינה נכנסה עמו והתברך לפני השכינה. שיצחק היה אומר את הברכות, והשכינה מודה להם עליהם. וכשיצא יעקב, השכינה יצאה עמו. זהו שפתיב אף יצא יצא יעקב. שתי יציאות יחד.

ועשו אחיו בא מצידו. לא כתוב מן הציד, אלא מצידו, שהוא הצידה שלו, שלא היתה בו ברכה, ורוח הקדש צונחת ואומרת, (משלי כג) אל תלחם את לחם רע עין.

ויעש גם הוא מטעמים וגו'. יקום אבי - דבורו היה בעזות, בתקיפות הרוח, דבר שאין בו טעם, יקום אבי. בא ראה מה בין יעקב לעשו. יעקב אמר בבושה של אביו, בענוה. מה כתוב? ויבא אל אביו ויאמר אבי. מה בין זה לזה? אלא שלא רצה לזעזע אותו, דבר בלשון תחנונים: קום נא שבה ואכלה מצידו. ועשו אמר: יקום אבי, כמי שלא דבר עמו.

בא ראה, בפעם שנכנס עשו - נכנס עמו גיהנם. הודעו יצחק ופחד, שפתיב ויחרד יצחק חרדה גדלה עד מאד. פיון שפתיב ויחרד יצחק חרדה גדלה - די. מה זה [גולה] עד מאד? אלא שלא היתה ראה ואימה גדולה שנפלה על יצחק מיום שנברא. ואפלו בפעם

ואחסנתא בהאי עלמא, לאשתמשא ביה. ובההיא זמנא, יטול מפלהו מלכותא, ותהא דיליה פלא, דכתיב והיתה ליי המלוכה, ליה בלחודו, דכתיב, (וכריה יד) והיה יי למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה יי אחד ושמו אחד.

ויהי אף יצא יצא יעקב וגו'. (בראשית כז) רפי שמעון אמר, אף יצא יצא, תרי יציאות הללו למה. אלא (דף קמ"ד ע"א) חד דשכינתא וחד דיעקב, דהא כד עאל יעקב, שכינתא עאלת עמיה, וקמי שכינתא אתברך. דיצחק היה אמר ברכאן, ושכינתא אודי להו עלייהו. וכד נפק יעקב, שכינתא נפקת עמיה, הדא הוא דכתיב אף יצא יצא יעקב, תרי יציאות כחד.

ועשו אחיו בא מצידו. (בראשית כז) מן הציד לא כתיב, אלא מצידו, דאיהו צידה דיליה, דלא הוה ביה ברכה, ורוח הקודש צווקה ואמרה, (משלי כג) אל תלחם את לחם רע עין.

ויעש גם הוא מטעמים וגו'. (בראשית כז) יקום אבי, דבוריה הוה בעזות, בתקיפו רוחא, מלה דלית בה טעמא, יקום אבי. תא חזי, מה בין יעקב לעשו, יעקב אמר בכסיפו דאבוי, בענוה, מה כתיב, (בראשית כז) ויבא אל אביו ויאמר אבי. מה בין האי להאי, אלא דלא בעא לאזדעזעא ליה, מליל בלשון תחנונים, (בראשית כז) קום נא שבה ואכלה מצידו. ועשו אמר, יקום אבי, כמאן דלא מליל עמיה.

תא חזי, בשעתא דעאל עשו, עאל עמיה גיהנם, אזדעזע יצחק, ודחיל. דכתיב,

ויחרד יצחק חרדה גדולה עד מאד. (בראשית כז) פיון דכתיב ויחרד יצחק